

AANLEG BIJBURCHTEN DASSEN WAALBANDIJK 155-173

Inrichting en Beheer

Concept

In opdracht van:
Excluton BV

Door:
HSRO i.s.m. Bureau Mulder-natuurlijk

maart 2020

AANLEG BIJBURCHTEN DASSEN WAALBANDIJK 155-173

Concept

COLOFON

maart 2020
Status: **Concept**
Versie 1.1-20200304

In opdracht van:

Excluton BV

Dhr. P. Ordelman
Postbus 74
6650 AB Druten
tel: 0487-516200
www.excluton.nl

Door:

HSRO

Hoogstraat 1
6654 BA Afferden
tel: 0487-542906
www.hsro.nl

Bureau Mulder-natuurlijk

Berkenlaan 28
3737RN Groenekan
tel: 0346-822704
ww.mulder-natuurlijk.nl

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING.....	6
1.1 Aanleiding.....	6
1.2 Ecologische onderzoeken en advies dassenexperts.....	6
2 COMPENSERENDE MAATREGELEN DASSEN.....	7
2.1 Voorstel.....	7
2.2 Dassenroutes en verblijfplaatsen.....	8
2.3 Behoud foerageermogelijkheden.....	8
BIJLAGEN.....	10

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Tijdens onderzoek naar de ecologische aspecten van de aanleg van een rivierkundige maatregel (figuur 1.1) zijn in twee kleinere gegraven gaten, die ontstaan zijn bij het maken van proefsleuven, sporen van dassen aangetroffen.

Figuur 1.1: Plangebied bedrijventerrein Excluton en de beoogde riviercompensatie in de Drutensche Waarden

Nader onderzoek (Rapport "Verkennd onderzoek dassen", bijlage 1) door Lieveense heeft uitgewezen dat in één van, deze onder het maaiveld gelegen laagten, dassenpijpen (gangen en holen) zijn uitgegraven. De ingangen van deze bijburcht bevinden zich op ongeveer NAP +7,00 m waardoor de kamers van de burcht zich bevindt op NAP + 6.00 m. Hierdoor is de bijburcht behoorlijk onder invloed van de rivier, grondwater en kwel. Omdat de locatie in de uiterwaarden ligt en statistisch gezien qua hoogteligging gemiddeld twee perioden per jaar tussen de 6 en 26 dagen onder water komt is het uitgesloten dat deze burcht permanent bewoond wordt. Ook bij de laatste hoogwaters in 2018, 2019 en 2020 is deze locatie overstromd. De locatie van de niet permanente bijburcht ligt midden in het gebied dat vergraven zal worden (zie figuur 1.2). Handhaving is vanwege rivierkundige en economische bezwaren niet mogelijk.

2 AANLEG BIJBURCHTEN DASSEN

2.1 Voorstel

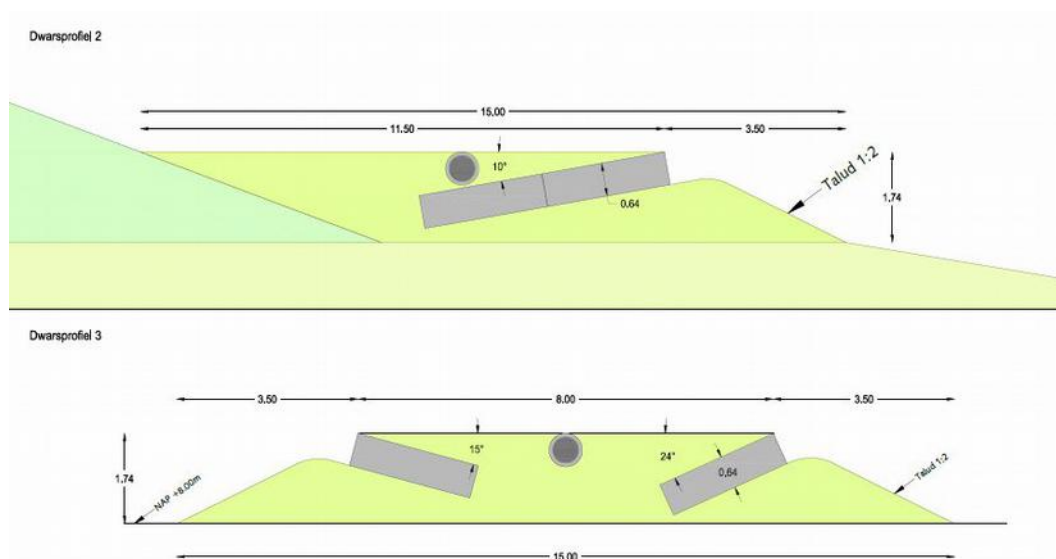
Het voorstel is om één van deze burchten circa 50 m noordwaarts te verplaatsen naar hoger gelegen gebied (zie figuur 2.1). Dit zal gebeuren door in de natuurzone rond het bedrijventerrein een grondlichaam van 15 x 15 m met een maximale hoogte van 2 m aan te leggen. De natuurzone ligt op een gedeeltelijk beplant dijklichaam dat tevens dient als geluidswal. De nieuwe burcht wordt aan de onderzijde van het talud aangelegd. De kern zal bestaan uit zand, terwijl de bovenlaag zal bestaan uit 0,5 m klei. Om een aanvang van de hollen te maken worden in het lichaam per burcht vijf betonnen buizen (3 x 1, 1 x 2 buizen) met lengte van 2,4 m en een interne doorsnede van 50 cm ingegraven. De vier toegangen, waarvan één met een lengte van 4,8 m lengte, die zo ontstaan, kunnen een aanleiding zijn voor de dassen om zelf verder te graven (zie figuur 2.2). Dassen zijn echter mans genoeg om ook zonder de buizen hollen aan te leggen. Het peil van de noordelijke burcht ligt circa 2 m hoger dan de huidige pijpen van de bijburcht.

Figuur 2.1: Beoogde situatie rivierkundige compensatie t.o.v. de burchtlocaties

De tweede burcht wordt op dezelfde wijze aangelegd aan de zuidwestrand van de plas. Deze locatie grenst aan de lager gelegen riet en moeraszone ten oosten van de voormalige toegangsweg. Ten westen ligt een bos en plassencomplex dat in beheer is bij Staatsbosbeheer. De tweede burcht wordt in het voorjaar en de zomer beschermd door de zomerdijk. Tussen 1 oktober en 1 april is deze uiterwaard niet gereguleerd. De inlaatwerken worden in deze periode door het waterschap Rivierland in verband met hoogwater opgezet. Het peil van deze nieuwe burcht is vergelijkbaar met de huidige bijburcht. De ontgronding wordt niet in één keer aangelegd maar in drie tot vier fasen. De twee nieuwe burchten zullen echter gelijk bij aanvang van het werk worden aangelegd. Naar verwachting zal dit op zijn vroegst in het najaar van 2020 kunnen plaatsvinden. Volgens het kennisdocument Das (Meles Meles) 2017 is de periode dat dassen aan een nieuwe burcht moeten wennen minimaal een half jaar. In dit geval hebben de dassen minimaal één jaar de tijd om zich te vestigen in de nieuwe burchten. De oude niet permanente burcht wordt namelijk in een latere fase van de ontgronding weggehaald zodra het eerste hoogwater heeft plaatsgevonden waarbij de oude burcht onder water is gekomen. Op deze manier is zeker dat zich geen dassen in de burcht en in de omgeving zullen bevinden.

Figuur 2.2: Beoogde inrichting kunstburcht

2.2 Dassenroutes

Bestaande routes van dassen zijn, waarschijnlijk door de kleine populatie, het feit dat de burcht regelmatig onder water loopt en de beperkte gebruiksintensiteit, in dit gebied niet duidelijk te onderscheiden.

Dassen zijn vooral gevoelig voor menselijke verstoring (zeker met honden) en nauwelijks voor diffuse licht- en geluidbelasting door bedrijven en verkeer. Beide nieuwe verblijfplaatsen voor de in het gebied voorkomende dassen liggen in een gebied waar nauwelijks mensen komen. Door wandelaars worden deze gebieden niet gebruikt. De gebieden zijn niet openbaar toegankelijk. De potentiële nieuwe burchten en de waarschijnlijke vernieuwde dassenroutes liggen op voldoende afstand van omliggende bedrijventerreinen Excluton en Rodruza.

De meest noordelijke locatie ligt op circa 30 m van de zuidrand van het bedrijfsterrein Excluton. Deze zone is ingeplant met een houtwal. Daarmee voldoet de locatie ook aan afstands- en inrichtingsnormen die door experts van de vereniging Das&Boom worden aanbevolen om bestaande burchten zo goed mogelijk te beschermen tegen versturende activiteiten. Bijkomend voordeel is dat de locatie volledig in het geluidluwe deel, onder aan het talud, van het begroeide grondlichaam ligt. De nieuwe locaties en het omliggende agrarische gebied zijn blijvend door de nieuwe waterpartij en bestaande sloten, bos en hekwerk afgeschermd van de noordrand van Druten. Behalve in het kader van beheer zijn er geen menselijke activiteiten voorzien in de omgeving van de niet permanente burchten.

Beschutte corridors naar foerageergebieden in het westen, oosten en zuiden van het plangebied blijven in stand. De randzone en de oevers van de te graven plas zijn hiervoor voldoende breed. De breedte is afhankelijk van de waterstand in de rivier. Bij lagere waterstanden is de totale breedte meer dan 80 m. Bij hogere waterstanden is de noordelijke burcht naast het talud waarschijnlijk niet in gebruik. Door de hogere ligging en combinatie met het talud is deze locatie echter veiliger dan de huidig aanwezige pijpen.

2.3 Behoud foerageermogelijkheden

Voor hoofdburchten is het van belang, dat er binnen een straal van 500 meter voldoende voedselaanbod (primair voedselgebied zoals grasland met voldoende aanbod van regenwormen) en beschutting aanwezig is en blijft (zie figuur 2.3). In dit geval gaat het zeker niet om een hoofdburcht. Desondanks kan geconstateerd worden dat zelfs wanneer voedsel limiterend wordt (globaal in de kraam- en zoogperiode vanaf december tot medio juni) in de omgeving voldoende graslanden aanwezig zijn. De nu aanwezige foerageergebieden voor de dassen zijn bemest grasland en akkerbouwgebieden ten oosten, zuiden en westen van de te graven plas. Als dit gebied in de uiterwaarden onder water staat, zullen de dassen waarschijnlijk gebruik maken van binnendijs gelegen akkers en weilanden. Omdat de dijken alleen door landbouwverkeer en langzaam verkeer gebruikt worden zijn deze wegen niet gevaarlijk voor dassen.

Figuur 2.3: Compenserende maatregelen t.o.v. natuurtypes Drutensche Waarden

3: CONCLUSIE

Bij dit werkplan is als leidraad het kennisdocument Das (Meles meles), versie juli 2017 van Bij12 (www.bij12.nl) gebruikt. In dat document wordt aangegeven dat het opheffen van barrières en het aanleggen van voldoende brede routes tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden effectief zijn om de ter plaatse gevestigde dassenpopulatie in stand te houden.

De breedte van verbindingzones die in dit document worden aangehouden, minimaal 100m, is volgens de deskundige Jaap Mulder in dit geval niet nodig om de verblijfplaatsen en het leefgebied van de Dassen in stand te houden. Dassenwissels zijn qua breedte te vergelijken met paadjes van circa 50 cm. Het succes van nieuwe routes hangt af van meerdere factoren. Zo is geleiding met hekwerken, geen of zo min mogelijk verlichting, de visuele afscherming, beschutting en het gebruik door mensen en andere dieren ook belangrijk. Aan deze eisen wordt ruimschoots voldaan, terwijl alleen de breedte van de noordelijke verbindingzone(circa 70 m) minder is dan de maat die beschreven is in het kennisdocument. De afstanden tot de omliggende foerageergebieden zijn in dit geval bovendien minder dan 100 m.

In samenhang met de natuurontwikkeling in het gebied, het extensieve beheer van de oevers en overgangszone naar de betonfabriek, de beplanting op het talud, de bescherming en afscherming van het bestaande bos en plassengebied is er dan ook geen reden aan te nemen dat het vergraven van erg laag gelegen pijpen, direct na hoogwater, tot aantasting van de dassenpopulatie en de verblijfplaatsen zal leiden. De potentiële nieuwe verblijfplaatsen hebben meer kwaliteit, zijn hoger gelegen, veiliger voor overstroming en liggen dicht bij de oostelijk en westelijk gelegen foerageergebieden.

Gezien de nabijheid van de potentiële nieuwe burchten en het feit dat hier om een bijburcht gaat is het niet nodig dassen te vangen, de nieuwe burcht met hekken af te zetten en de dassen hier te laten wennen aan de nieuwe locatie.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verkennend onderzoek dassen Lievense
Bijlage 2: Inrichtingsplan en technische tekeningen